

“TASDIQLAYMAN”
“IXTISOSLASHGAN MALAKA
OSHIRISH MUASSASASI” MChJ

Direktori
I. Iminov
“26” noyabr 2025 yil

“IXTISOSLASHGAN MALAKA
OSHIRISH MUASSASASI” MChJ

O‘quv kursi va xizmati bo‘yicha;

“Uy hamshiraligi”

Malaka oshirish kurslari

O‘quv dasturi

Tuzuvchi:

Kimsanova Irodabonu Zafarjon qizi

KIRISH

Uy hamshiraligi

1-MODUL: Uyda hamshiralik xizmatining asoslari (8 soat)

- Uy hamshiraligining mohiyati va ahamiyati
 - Uy sharoitida xizmat ko'rsatish tartibi va hujjat yuritish
 - Hamshira va bemor oilasi o'rtasidagi muloqot
 - **Amaliyot:** Uyga chiqish oldidan tayyorgarlik, parvarish rejasini tuzish
-

2-MODUL: Gigiyena, parvarish va immobil bemorlar bilan ishlash (10 soat)

- Kundalik gigiyena: yuz, og'iz, oyoq, genital sohalar parvarishi
 - Yotoqda yotuvchi bemorlarni parvarish qilish (yotoq almashtirish, oyoq-qo'l mashqlari)
 - Yaralar, toshmalar va yotma yaralar (prolej) profilaktikasi
 - **Amaliyot:** To'shakni almashtirish, bemorni qiyinchiliksiz o'girib qo'yish
-

3-MODUL: Dori vositalari bilan ishlash va nazorat (8 soat)

- Dori vositalarini saqlash va hisobga olish
 - Peroral, teri osti, mushak ichiga dori yuborish qoidalari
 - Dori reaksiyalarini kuzatish va favqulodda choralar
 - **Amaliyot:** Inyeksiya qilish simulyatsiyasi, dori jadvalini tuzish
-

4-MODUL: Xavfsizlik va birinchi yordam (8 soat)

- Uyda ishlashda xavfsizlik choralariga rioya qilish
 - Bosh aylanishi, hushdan ketish, isitma, qon bosimi o'zgarishiga birinchi yordam
 - Uyda tibbiy vositalardan foydalanish (tonometr, termometr, nebulayzer)
 - **Amaliyot:** Tibbiy holatda tezkor baholash va dastlabki yordam ko'rsatish
-

5-MODUL: Reabilitatsiya va psixologik qo'llab-quvvatlash (6 soat)

- Bemorni ijtimoiy-psixologik qo'llab-quvvatlash

- Harakatni tiklash mashqlari va ijtimoiy faol hayotga tayyorlash
 - Qarindoshlar bilan ishlash va maslahat berish usullari
 - **Amaliyot:** Reabilitatsion mashqlar ko‘rsatmasi, ruhiy ko‘mak suhbatlari
-

Yakuni va baholash:

- Nazariy test (30 savol)
 - Amaliy topshiriqlar
 - Baholash mezonlari: “o‘zlashtirdi” / “o‘zlashtirmadi”
 - Sertifikat beriladi
-

Natijalar:

Kursni muvaffaqiyatli tamomlagan ishtirokchi:

- Uy sharoitida xavfsiz, sifatli va insonparvar parvarish xizmatini ko‘rsata oladi
- Dori vositalari va tibbiy yordam vositalaridan to‘g‘ri foydalanadi
- Bemor va uning oila a‘zolari bilan samarali muloqot yurita oladi
- Gigiyena, parvarish, reabilitatsiya va profilaktika bo‘yicha mustaqil qarorlar qabul qilishga qodir bo‘ladi

1-MODUL: Uyda hamshiralik xizmatining asoslari

Modulning maqsadi:

Ushbu modul uy sharoitida tibbiy xizmat ko‘rsatish faoliyatiga jalb qilingan hamshiralarning kasbiy saviyasini oshirish, uy sharoitida ishlash tartibi, etik tamoyillar, hujjat yuritish va bemorlar bilan muloqot qilish bo‘yicha zarur nazariy va amaliy bilimlarni shakllantirishga qaratilgan.

Modul mazmuni:

Uyda hamshiralik xizmatlari – bu birlamchi sog‘liqni saqlash tizimining muhim bo‘g‘ini hisoblanadi. Mazkur modulda ishtirokchilar uyga chiqqan holatda qanday xizmat ko‘rsatish kerakligini, qanday vazifalarni bajarishi va qanday holatlarda shifokorga murojaat qilishi kerakligini o‘rganadilar.

Modulning asosiy yo‘nalishlari quyidagilar:

1. Uy hamshiraligining mohiyati va vazifalari:

- Uy sharoitida xizmat ko‘rsatishning afzalliklari, cheklovlari va zarurati.
- Bemorlarning guruhlari (surunkali kasallik bilan yotuvchi, nogironlar, keksa bemorlar).
- Uy parvarishining ijtimoiy va axloqiy jihatlari.

2. Uyga chiqqan holda xizmat ko‘rsatish tartibi:

- Shifokor ko‘rsatmasi asosida uyga chiqish asoslari.
- Uyda xizmat ko‘rsatish jarayonida ko‘riladigan ishlar ketma-ketligi.
- Ko‘rsatmalarni yozib olish, bajargan xizmatlar bo‘yicha qaydlar yuritish.

3. Tibbiy hujjatlar va hisobot yuritish:

- Uyga chiqqanlik jurnali (forma № 039/y), bemor parvarish kartasi.
- Har bir xizmat bo‘yicha belgilangan me‘yoriy yozuvlar.
- Elektron hisob tizimlari (agar mavjud bo‘lsa) va ularning asosiy qoidalari.

4. Hamshira va bemor oila a‘zolari o‘rtasidagi muloqot:

- Xushmuomalalik, hurmat va empatiya asosidagi yondashuv.
- Bemor psixologiyasini tushunish va oilaviy holatni inobatga olish.
- Bemor holatini tushuntirish va zaruriy maslahatlarni berish usullari.

5. Etik tamoyillar va kasbiy mas‘uliyat:

- Kasbga sadoqat, bemor sirini saqlash, o‘z vakolat doirasida ishlash.
- Favqulodda holatlarda xatti-harakatlar: tez yordam chaqirish, qarindoshlarni ogohlantirish.

Amaliy yo‘nalishlar:

- Parvarish rejasini tuzish (bemor holatiga qarab)
- Uyga chiqish oldidan tayyorgarlik ro‘yxati tuzish (asboblari, dori vositalari, antiseptiklar)
- Hamshiralik yondashuvi asosida bemorning holatini tezkor baholash
- Axborot berish va rozilik olish uslubiyatini simulyatsiya qilish

Modul yakuniy natijalari:

Modulni tamomlagach, o‘quvchi quyidagilarga ega bo‘ladi:

- Uyda xizmat ko‘rsatishning tashkiliy va kasbiy asoslarini tushunadi
- Parvarish jarayonini mustaqil rejalashtiradi va hujjatlarda to‘g‘ri aks ettira oladi
- Bemor va uning yaqinlari bilan sog‘lom va axloqiy muloqot olib boradi

- Uy sharoitidagi xizmat vaqtida xavfsizlik, etik tamoyillar va yuridik chegaralarni biladi

2-MODUL: Gigiyena, parvarish va yotoqdagi bemorlar bilan ishlash

Modulning maqsadi:

Bu modul uy sharoitida yotib qolgan, harakatsiz yoki surunkali kasallik bilan yashayotgan bemorlarni sifatli parvarish qilish, kundalik gigiyena xizmatlarini ko'rsatish, to'shak yaralari (prolej) va boshqa asoratlarning oldini olish hamda ularga qarshi samarali chora ko'rish bo'yicha hamshiralarni malakasini oshirishga qaratilgan.

Modul mazmuni:

Parvarish – bu faqat tibbiy yordam emas, balki bemorning jismoniy va ruhiy holatini qo'llab-quvvatlovchi tizimli xizmatdir. Uyda ishlovchi hamshira yotoqda yotuvchi yoki harakati cheklangan bemorga har tomonlama ko'makchi bo'ladi: tozalikka, qulay yotishga, bosimdan himoya qilishga, ovqatlanishga va ruhiy holatiga e'tibor beradi.

Modulda quyidagi yo'nalishlar qamrab olinadi:

1. Shaxsiy gigiyena asoslari va tartibi:

- Bemorga uy sharoitida yuvinish, soch tarash, og'iz bo'shlig'i, quloq, burun gigiyenasini qanday amalga oshirish kerakligi.
 - Tez-tez uchraydigan muammolar: teri qurishi, yarachalar, tirnoq kasalliklari.
 - Gigiyena vositalaridan to'g'ri foydalanish (antiseptiklar, himoya kremi, gigiyenik salftkalar).
-

2. To'shakda yotuvchi bemorlar bilan ishlash tamoyillari:

- Bemorni og'riqsiz tarzda o'girish, harakatlantirish, qulay holatga keltirish.
 - Yotqizish texnikasi va bemorning harakatlanishini ta'minlash (harakatni tiklash uchun mashqlar).
 - Ortopedik yostiqlar, maxsus to'shaklar va vositalar qo'llanilishi.
-

3. Prolej (yotma yara) profilaktikasi va parvarishi:

- Prolejning boshlang'ich belgilarini aniqlash (qizarish, shish, qorayish).
 - Har 2-3 soatda holatni o'zgartirish, tananing bosim tushadigan joylarini nazorat qilish.
 - Maxsus profilaktik vositalar: havo yostig'i, antiseptik eritmalar, barer kremlar.
-

4. Tana haroratini, holatini, umumiy gigiyena standartlarini kuzatish:

- Bemorning qandli diabeti, yurak kasalliklari bo'lsa – teri holati, oyoq gigiyenasiga alohida e'tibor.
 - Keksalarda siydik, najas inkontinentsiyasi (ushlab turolmaslik) holatida tozalash qoidalari.
 - Gigiyena vaqtida hamshiraning shaxsiy himoya qoidalari (qo'lqop, niqob, antiseptiklar).
-

5. Oshqozon-ichak tizimi muammolarida parvarish:

- Ich ketish yoki qabziyat bo'lgan bemorlarda parhezga rioya qilish, gigiyena, anal sohani tozalash.
 - Gaz va ovqat hazm qilishdagi buzilishlar vaqtida yordam.
 - Uzoq yotish natijasida ovqatlanishni nazorat qilish, suyuqlik ichish me'yorini belgilash.
-

6. Parvarish rejasini tuzish va kunlik xizmatlarni rejalashtirish:

- Kundalik xizmat ro'yxatini yuritish: yuvinish, kiyim almashtirish, ovqatlantirish va dam olish.
 - Qarindoshlarni ham parvarishga jalb qilish yo'llari, ularni o'rgatish.
 - Bemor holati bo'yicha qaydlar yuritish: tana harorati, bosim, yurak urish ritmi.
-

Amaliy yo'nalishlar:

- To'shakni almashtirish uslublari, yuvinishni bemorni yotgan holda bajarish texnikasi

- Qulay yotqizish, bemorni o‘g‘irish uchun maxsus texnika va vositalarni qo‘llash
 - Prolej profilaktikasiga oid mashg‘ulot: tekshiruv, bandaj va antiseptik ishlatish
 - Kunlik parvarish jadvalini tuzish (bemor holatiga mos ravishda)
-

Modul yakuniy natijalari:

Modulni yakunlagach, hamshira:

- Uy sharoitida yotib qolgan bemorning gigiyenik ehtiyojlarini to‘g‘ri baholay oladi
- Parvarish ishlarini tashkil qilish, o‘g‘irish, yuvinish, tozalash, bemor holatini qulaylashtirishni mustaqil bajaradi
- Prolej va boshqa asoratlarning oldini olish bo‘yicha samarali choralar ko‘radi
- Gigiyena va parvarish bo‘yicha oila a‘zolariga maslahat bera oladi va ularni jalb eta oladi

3-MODUL: Dori vositalari bilan ishlash va nazorat qilish

Modulning maqsadi:

Ushbu modul uy sharoitida ishlovchi hamshiralarni dori vositalarini to‘g‘ri saqlash, tayyorlash, bemorga yuborish, ularning ta‘sirini kuzatish, nojo‘ya reaksiyalarni aniqlash va favqulodda holatlarda birinchi yordam ko‘rsatish bo‘yicha kasbiy bilim va amaliy ko‘nikmalar bilan ta‘minlashga qaratilgan.

Modul mazmuni:

Uyda bemorga dori berish va ularning holatini kuzatish jarayonida hamshira yuqori darajada mas‘uliyat bilan harakat qilishi lozim. Modulda dori vositalari bilan ishlashda sanitariya-gigiyena talablari, farmakologik asoslar va xavfsizlik choralari o‘rgatiladi.

Modul quyidagi asosiy yo‘nalishlarni qamrab oladi:

1. Dori vositalarining turlari va ularni saqlash qoidalari:

- Dori shakllari: tabletkalar, kapsula, suyuqliklar, kukunlar, inyeksion vositalar, malhamlar
 - Saqlash harorati, yorug'likdan himoya qilish, yaroqlilik muddatini tekshirish
 - Dori vositalarining individual idishlarda va antiseptik sharoitda saqlanishi
 - Dorilarning "yo'l sumkasi"da joylashtirilishi (mobil uy hamshiralari uchun)
-

2. Dori yuborish usullari va texnikasi:

- Peroral (og'iz orqali) berish: suv bilan qabul qilish, bemorning holatiga qarab usul tanlash
 - Teri osti (s/c), mushak ichiga (i/m) inyeksiyalar qoidalari
 - Malham, suppozitoriy va tomchilarni qo'llashda gigiyenik yondashuv
 - Nebulizer, inhalyator va boshqa zamonaviy vositalarni uyda qo'llash
-

3. Dori reaksiyalari va nojo'ya holatlarni kuzatish:

- Allergik reaksiya belgilari: teri toshmalari, qichishish, shish, nafas qiyinlashuvi
 - Doriga kechikkan yoki kuchaygan reaksiya turlari
 - Nojo'ya ta'sirni bemor va oila a'zolariga tushuntirish
-

4. Farmakologik nazorat va bemorning ahvolini baholash:

- Qon bosimi, yurak urish ritmi, harorat, nafas olish chastotasini kuzatish
 - Davolovchi shifokor tomonidan belgilangan dozani o'zgartirmaslik
 - Dorini yuborish vaqtini qat'iy nazorat qilish (kun tartibida belgilash)
-

5. Uy sharoitida dori vositalari bo'yicha hujjatlar yuritish:

- Dori qabul qilingan vaqt va miqdorini qayd etish
 - Inyeksiya daftarini yuritish (forma № 042/y)
 - Dori reaksiyasi yoki holat yomonlashgan holatlarni qayd qilish
-

6. Favqulodda holatlardagi harakatlar:

- Anafilaktik shok holatida birinchi yordam: pozitsiya berish, tez yordam chaqirish, epinefrin bo‘lsa qo‘llash
 - O‘tkir dori intoksikatsiyasi: simptomlarni aniqlash, hushyorlikni baholash
 - Qon bosimi keskin ko‘tarilishi/pasayishi, qandli diabetli bemorda holsizlik bo‘yicha tezkor choralar
-

Amaliy yo‘nalishlar:

- Soxta ampulalar va yaroqlilik muddati o‘tgan dori vositalarini aniqlash
 - Inyeksiya qilish texnikasini mashq qilish (manekenlar orqali yoki simulyatsiya)
 - “Kunlik dori jadvali” va “Inyeksiya ro‘yxati”ni tuzish
 - Bemor holatini dori yuborishdan oldin va keyin baholash bo‘yicha checklist tuzish
-

Modul yakuniy natijalari:

Modulni tugatgach, hamshira:

- Dori vositalarining to‘g‘ri saqlanishi, tayyorlanishi va bemorga berilishini puxta o‘zlashtiradi
- Inyeksiya, peroral va boshqa dori yuborish usullarini xavfsiz amalga oshiradi
- Dori ta’sirini kuzatadi, nojo‘ya reaksiyalarni aniqlaydi va hujjatlashtiradi
- Bemor va qarindoshlariga dori qabul qilish tartibi va ehtiyot choralarni tushuntira oladi

4-MODUL: Xavfsizlik va birinchi yordam

Modulning maqsadi:

Ushbu modul uy sharoitida xizmat ko‘rsatuvchi hamshiralarning sog‘liqni saqlashda xavfsiz faoliyat yuritishi, bemor va uning yaqinlari salomatligini muhofaza qilish, hamda favqulodda holatlarda tez va to‘g‘ri harakat qilish qobiliyatini shakllantirishga qaratilgan. Shu bilan birga, kasbiy faoliyatda yuzaga kelishi mumkin bo‘lgan xavf omillarini oldindan aniqlash va zarur choralarni ko‘rish bo‘yicha amaliy ko‘nikmalar beriladi.

Modul mazmuni:

Uyda ishlovchi hamshira nafaqat parvarishchi, balki tezkor reaksiya beruvchi, ko‘p hollarda hayotni saqlab qoluvchi mutaxassis sifatida ham harakat qiladi. Modul mobaynida ishtirokchilar uyda uchrashi mumkin bo‘lgan xavfli holatlar va kasbiy xatarlarga qarshi qanday harakat qilishni o‘rganadilar.

Modul quyidagi asosiy yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi:

1. Hamshira xavfsizligi va sanitariya-gigiyena tamoyillari:

- Shaxsiy himoya vositalari: qo‘lqop, niqob, antiseptiklar, maxsus kiyim
- Tibbiy asbob-uskuna va inyeksiya vositalarini to‘g‘ri utilizatsiya qilish
- Uyda ishlashda elektr asboblari, isitish vositalari, hayvonlar, zinapoyalar va boshqa muhit xavflari

2. Bemor xavfsizligini ta‘minlash:

- Qariyalar, nogironlar va ruhiy muvozanati buzilgan bemorlar bilan ishlashda xavfsizlik
- Bemorning yiqilib ketishi, to‘satdan hushini yo‘qotishi yoki qon bosimi o‘zgarishida xavf
- Uy muhitini baholash: sirpanchiq pol, noto‘g‘ri yotqizilgan bemor, xavfli buyumlar

3. Favqulodda holatlarni erta aniqlash:

- Qon bosimi keskin ko‘tarilishi/pasayishi, hushdan ketish
- Nafas olish buzilishi, yurak urishining to‘xtashi (kardiopulmonar holatlar)
- Gemorragik holatlar (qon ketishi), tutqanoq (sudoroga), gipoglikemiya/giperlikemiya
- Isitma (gipertermiya) va gipotermiya

4. Birinchi yordam asoslari:

- Nafas va yurak to‘xtashida yurak-massaji (KPR) va sun‘iy nafas berish
 - Qon ketishini to‘xtatish (bosuvchi bog‘lam, steril material ishlatish)
 - Ongsiz bemorga birinchi yordam pozitsiyasi berish (yonbosh yotqizish)
 - Anafilaktik shokda harakatlar ketma-ketligi
-

5. Tibbiy vositalardan foydalanish qoidalar:

- Tonometr, puls o'lchagich, glyukometr, termometr
 - Kislorod ballonchasi yoki nebulizerni ishlatish tartibi
 - O'zida mavjud dori vositalarini (masalan: adrenalin, antihistamin, nitroglitserin) xavfsiz qo'llash
-

6. Xavfli vaziyatlarda qarindoshlarni ogohlantirish va tez yordam chaqirish algoritmi:

- "5 daqiqalik baholash" printsipli: nafas, yurak, ong, bosim, teri rangi
 - Tez yordamga aniq va to'liq axborot berish: holat, vaqt, belgilar, ko'rilgan chora
 - Favqulodda holat bo'yicha qisqa yozuv yoki hujjat tayyorlash
-

Amaliy yo'nalishlar:

- Kardiopulmonar reanimatsiya (CPR) bo'yicha simulyatsiya mashqlari
 - Qon bosimi va yurak urishining keskin o'zgarishida tez baholash
 - Qon ketishda bog'lam qo'yish va siqish nuqtasini aniqlash
 - Tez yordam chaqirish uchun telefon orqali axborot berish ssenariysi
-

Modul yakuniy natijalari:

Modul tugagach, o'quvchi:

- Kasbiy faoliyatda xavfsizlik qoidalariga to'liq rioya qila oladi
- Uy muhitidagi xavf omillarini aniqlaydi va ularni bartaraf etadi
- Favqulodda holatni erta aniqlab, birinchi yordam choralarini to'g'ri bajaradi
- Tez yordam xizmatlari bilan muloqotni to'g'ri yo'lga qo'yadi

5-MODUL: Reabilitatsiya va psixologik qo'llab-quvvatlash

Modulning maqsadi:

Ushbu modul kasallik yoki jarohatdan keyingi davrda bemorlarning uy sharoitida sog'lig'ini tiklash, harakat faolligini tiklash, ijtimoiy moslashuviga yordam berish, hamda ruhiy holatini mustahkamlash bo'yicha hamshiralarni kasbiy yondashuv va amaliy ko'nikmalar bilan ta'minlashga qaratilgan.

Modul mazmuni:

Reabilitatsiya jarayoni – bu faqat fiziologik tiklanish emas, balki bemorning mustaqil hayotga qaytishi, o‘ziga bo‘lgan ishonchini tiklashi va oiladagi psixologik muhitga qayta moslashishini ta’minlovchi murakkab, bosqichli tizimdir. Uy sharoitida xizmat ko‘rsatuvchi hamshira bemorni nafaqat parvarish qiladi, balki reabilitatsiya jarayonining faol ishtirokchisiga aylanadi.

Modul quyidagi asosiy yo‘nalishlarni o‘z ichiga oladi:

1. Uy sharoitida reabilitatsiyaning asosiy printsiplari:

- Passiv va aktiv reabilitatsiya: bemorning holatiga mos yondashuv
 - Individual reabilitatsiya rejasi tuzish (shifokor bilan hamkorlikda)
 - Bemor holatiga qarab harakat, ovqatlanish, psixologik yondashuvlarni uyg‘unlashtirish
-

2. Jismoniy tiklanish va harakat faolligini oshirish:

- Yotoqda yotgan bemorlarda qon aylanishini yaxshilovchi mashqlar
 - Keksalarda yurish ko‘nikmalarini tiklash (hoda, aravacha bilan)
 - Tananing qo‘llanmay qolgan qismlarida mushak atrofiyasini oldini olish
-

3. Ovqatlanish va ichimlik rejimini nazorat qilish:

- Reabilitatsiya davrida parhez: qandli diabet, insult, yurak kasalliklari holatida
 - Ovqatni maydalash, og‘izdan qabul qilish, suyuqlik balansini kuzatish
 - Nutq yoki chaynash qobiliyati zaiflashgan bemorlar uchun maxsus yondashuvlar
-

4. Psixologik holatni baholash va qo‘llab-quvvatlash:

- Uzoq yotish, nogironlik yoki surunkali og‘riqlarning psixologik ta’siri
- Bemorda depressiya, befarqlik, xavotir belgilari – ularni erta aniqlash
- Suhbat davomida empatiya, tinglash, dalda berish uslublari

5. Oila a'zolari bilan ishlash:

- Parvarishga yaqinlarini jalb qilish va ularga tushuntirish ishlari
 - Bemorni ijtimoiy hayotga qaytarishda oila muhitini tayyorlash
 - Oila a'zolarining ruhiy holatini ham inobatga olish
-

6. Reabilitatsiya jarayoni bo'yicha hujjat yuritish va baholash:

- Qilingan mashqlar, bemorning holatidagi o'zgarishlar haqida qaydlar
 - "Reabilitatsiya kundaligi" yuritish
 - Har haftalik baholash mezonlari: harakat darajasi, kayfiyat, o'ziga xizmat qilish ko'nikmalari
-

Amaliy yo'nalishlar:

- Bemor bilan kundalik reabilitatsiya mashqlarini o'tkazish (qo'l harakati, nafas mashqlari, oyoq mashqlari)
 - Bemorning kayfiyatini aniqlash bo'yicha oddiy testlar (1 dan 10 gacha o'z holatini baholash)
 - Qarindoshlarga reabilitatsion yondashuvni o'rgatish bo'yicha qisqa suhbat mashqi
 - "Reabilitatsiya jadvali" va "Kayfiyat kuzatuv kartasi" to'ldirish
-

Modul yakuniy natijalari:

Modul tugagach, hamshira:

- Reabilitatsiya jarayonida mustaqil harakat rejasini tuza oladi
- Harakat faoliyatini bosqichma-bosqich tiklashga yordam bera oladi
- Bemorning ruhiy holatini to'g'ri baholaydi va dalda bera oladi
- Oila a'zolari bilan ishlashda ijtimoiy-psixologik madaniyatga ega bo'ladi

XULOSA

"Uy hamshiraligi" malaka oshirish kursi — uy sharoitida xizmat ko'rsatuvchi hamshiralarni amaliy jihatdan tayyorlashga qaratilgan muhim dastur bo'lib, bemor parvarishi, dori vositalari bilan ishlash, xavfsizlikni ta'minlash va reabilitatsiya yondashuvlarini o'z ichiga oladi.

Dastur quyidagi ko‘nikmalarni shakllantirishga xizmat qiladi:

- Bemorni to‘liq baholash, holatiga mos parvarish rejasini tuzish
- Gigiyena, dori yuborish, harakatni tiklash kabi kundalik xizmatlarni mustaqil bajarish
- Favqulodda holatlarni aniqlash va birinchi yordam ko‘rsatish
- Bemor va uning yaqinlari bilan muloqotda bo‘lish, psixologik qo‘llab-quvvatlash
- Hujjatlarni yuritish, hisobotlar tayyorlash va xizmatni huquqiy asosda tashkil qilish

Mazkur kurs orqali tinglovchilar uy sharoitida ham sifatli tibbiy xizmat ko‘rsatishga tayyor, kasbiy jihatdan puxta va ruhiy jihatdan mas’uliyatli hamshira sifatida shakllanadilar.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR VA MANBALAR

Bosma adabiyotlar:

1. **“Hamshiralik ishi asoslari”** – M.M. Azizov, T.A. Shamsieva, Toshkent Tibbiyot Akademiyasi, 2021
2. **“Kasal parvarishi va gigiyenasi”** – I.Y. Abdullayeva, 2019
3. **“Reabilitatsiya asoslari”** – R.I. Karimova, Tibbiyot nashriyoti, 2020
4. **“Tibbiy parvarish bo‘yicha qo‘llanma”** – O‘zbekiston Respublikasi Sog‘liqni Saqlash Vazirligi nashri, 2018
5. **“Tez tibbiy yordam ko‘rsatish asoslari”** – G.M. Saidova, 2022

Elektron va onlayn manbalar:

6. **World Health Organization (WHO)** – *Community-based health care, home nursing guidelines*
7. **MedlinePlus.gov** – *Home care safety and medication administration*
8. **Nursing Times Journal** – *Practical approaches to home-based nursing care*
9. **CDC.gov – Caregiving** – *Chronic illness and elderly care in home settings*
10. **Tibbiyot muassasalari elektron kutubxonasi** (elib.tma.uz)

Normativ hujjatlar va rasmiy ko‘rsatmalar:

- 11.O‘zbekiston Respublikasi SSV buyrug‘i №103 — *Uyda tibbiy xizmat ko‘rsatish tartibi to‘g‘risida*
- 12.O‘zbekiston Respublikasi Mehnat kodeksi, sog‘liqni saqlash sohasi uchun qo‘llanma
- 13.SSV tomonidan tasdiqlangan “Hamshiralik standartlari” va “Xizmat ko‘rsatish yo‘riqnomalari”